

Agenda

Natuurpunt

Zondag 11 juli

Libellenwandeling. Vertrek 14.00 uur parkeerterrein De Luysen, Mariahofstraat Bree-Beek. Inlichtingen (+32) 089 - 86 43 73.

Zondag 8 augustus

Dauwwandeling met ontbijt. Vertrek De Wulp 7.30 uur. € 5,-. Aanmelden De Wulp.

Zondag 29 augustus

Wandeling Heuvelse Heide. Vertrek 14.00 uur Wateringhuis, Lommel-Kolonie.

Zondag 12 september

Open Monumentendag
- Wandelen langs Trage Wegen en historische plaatsen. Vertrek kerk Herent en Broekantstraat St.-Huibrechts Lille (10.00 - 17.00 uur).
- Wandelen door hersteld moerasgebied. Vertrek Smeetshoeve, Kaulille (10.00 - 17.00 uur).
- Wandeling over historische Landbouwkolonie en Vloeiweiden. Vertrek Wateringhuis, Lommel-Kolonie (14.00 - 16.00 uur).

Natuurmonumenten

Zondag 22 augustus

Excursie natuurlijk bosbeheer in de Krang. Vertrek 10.00 uur kerk Swartbroek (gemeente Weert). Kosten: € 4,- (leden), € 7,- (niet-leden) en € 2,- (kinderen t/m 12 jaar). Aanmelden (+31) 045 - 563 03 55.

Zondag 12 september

Herfststijlooswandeling Plateaux. Vertrek 10.00 uur werkschuur Natuurmonumenten, Barrier 15a, Bergeijk. Kosten: zie hierboven.

NMC De IJzeren Man

Zondag 22 augustus

Excursie De Hamert. Thema: Insecten. Vertrek 13.00 uur Station NS parkeerterrein Weert, ter hoogte van kruising Parallelweg/Driesveldlaan.

Zondag 19 september

Excursie De Banen in Nederweert. Vertrek 7.00 uur vanuit politiebureau Weert (Vogelwacht).

Zondag 19 september

Dauwtrappen met ontbijt in natuurgebied Busjop in Heythuysen. Kosten € 9,00 p.p. Aanmelden (+31) 0495 - 66 42 24. Vertrek 7.15 uur, zie 22 aug.

NMC-folder in huisstijl

In juni verscheen er een nieuwe folder over het NMC De IJzeren Man te Weert. Het NMC wordt gezien als het Nederlandse poortgebouw voor het grensoverschrijdende natuurgebied Kempen-Broek. Dit gebied strekt zich uit aan beide zijden van de grens, over de gemeenten Weert, Cranendonck, Hamont-Achel, Bocholt, Bree, Kinrooi en Maaseik.

Aanbieding!

Tot en met september 2004 krijgt u bij NMC De IJzeren Man en Bezoekerscentrum De Wulp een aantrekkelijke korting bij de aankoop van de Veldgids Dagvlinders. Deze gids geeft een overzicht van de meest voorkomende dagvlinders in West-Europa: van koolwitje tot oranjepipje. Op vertoon van dit nummer van Wulpenvlucht betaalt u voor deze vlinder-gids slechts € 18,- in plaats van € 19,50 (leden) of € 24,10 (niet-leden).

Van muïeletentje tot morzeik ...

De redactie verzamelt dialectwoorden van planten- en diernamen uit onze grensstreek, tussen Eindhoven, Weert en Neerpelt. Kent u nog mooie dialectwoorden, geef ze ons door, maar vermeld wel wat de betekenis is en waar dit woord nog gesproken wordt!

Reacties kunt u mailen naar: info@vantiggencommunicatie.nl Wij komen hierop terug!

Natuur is wikken en wegen

Van augustus t/m oktober is in NMC De IJzeren Man te Weert de expositie 'Natuur is wikken en wegen' te zien. Deze expositie laat zien dat afwisseling van natuur en landschap alleen mogelijk is door menselijk ingrijpen. En laat de achterkant zien van soms onmogelijke beslissingen.

Oude cartridges en schoenen

Bij Bezoekerscentrum De Wulp en andere centra van Natuurpunt kunt u lege cartridges of toners en oude schoenen of laarzen inleveren. Vorig jaar bracht deze inzamelingsactie voor de bezoekerscentra van Natuurpunt maar liefst € 50.000,- op. Dat is mooi meegenomen!

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp

Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: dewulp@skynet.be, www.dewulp.tk
Iedere zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail: t.vandenberkmortel@natuurmonumenten.nl www.natuurmonumenten.nl
In de zomertijd geopend van dinsdag tot en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur en in de wintertijd tussen 13.00 en 16.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden. Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Ghis Palmans, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Drunen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijke nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 18
juli
augustus
september 2004

In dit nummer
Pagina 2
Nestkasten voor
gierzwaluwen
Edelherten in het
Kempen-Broek

Pagina 3
Een woordje met...
Frans Verstraeten

Pagina 4
Agenda
NMC-folder
Van muileleentje
tot morzeik ...
Natuur is wikken en
wegen
Oude cartridges en
schoenen
Aanbieding

natuurpunt

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt
op minder milieubelastend
papier.
Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

Wijffelterbroek, veel moois te beleven

Restant van legendarisch moerasgebied. (foto's Ghis Palmans)

Het Wijffelterbroek ligt ten zuiden van de Bocholterweg, tussen Alweeterheide en Bocholt, tegen de landsgrens van België en Nederland. Het is een restant van een legendarisch moerasgebied, dat in het begin van de twintigste eeuw nog tweehonderd hectare groot was.

In de jaren veertig werd het Wijffelterbroek betiteld als het meest indrukwekkende elzenbroekbos van Nederland. Naast het moerasbos zijn de omringende landbouwgebieden landschappelijk zeer waardevol. Bij het verschijnen van deze Wulpenvlucht kunt u genieten van het dalkruid en de salomonszegel. Daarna bloeit de, voor dit soort gebieden bijzondere, grote boterbloem. Natuurmonumenten is sinds 1977 eigenaar en

heeft hier nu 63 hectaren in beheer. Binnenkort komt er een wandelverbinding met het Belgische natuurgebied Smeethof gereed.

Rijkdom

Een zekere heer Leclercq bezocht in 1941 alle beekdalen en moerasgebieden in het Waterschap Midden-Limburg. Zijn verslag over het Wijffelterbroek is veelzeggend en begint aldus: "Dit is wel het grootste, meest afgelegen en mooiste moeras uit de streek en waarschijnlijk uit natuurhistorisch oogpunt ook verreweg het belangrijkste. Geen enkel van de hier beschreven moerassen heeft zulk een rijken boomgroei. Het grootste gedeelte is een echt open elzenbosch met vrij groote opgaande bomen. [...] Men kan hier urenlang ronddwalen zonder iets van de buitenwereld te zien of te merken. Het is de mooiste

geheimzinnigste wildernis die ik in Nederland ken. Daar zij zich langs de Belgische grens uitstrekt, heeft zij bij douane-ambtenaren geen gunstige naam. De Leu-beek neemt hier haar oorsprong; helaas is zij door het heele moeras heen uitgegraven en genormaliseerd. Ten Zuiden ervan heeft men zelfs een tweede, nog bredere sloot gegraven, die echter al iets verlaagd te zijn door deze verbeterende afwatering. Een boer vertelde mij, dat het Broek geheel ontgonnen zal worden door den Arbeidsdienst: de grond zou 4 meter diep worden omgezet!" Tot zover dit historische verslag.

Hoe het gebied er anno 2004 uitziet kunt u zelf gaan bekijken. Het gebied is vrij toegankelijk op wegen en paden. Inlichtingen: Toon van den Eijnde, boswachter, telefoon-nummer (+31) 0495 - 55 26 46.

Woningnood bedreigt de gierzwaluw

Aangepaste woning voor luidruchtigste en snelste zwaluw

*Gierzwaluw stelt zijn eisen.
(foto Hubert Lehaen)*

Je hoort het steeds vaker ... er is een tekort aan woningen, niet alleen bij mensen, maar ook bij dieren. Neem nu de gierzwaluw, die als cultuurvolger zeer afhankelijk is geworden van de mens en zijn gebouwen. Deze lawaaischopper verblijft overigens altijd maar heel kort in onze contreien: na nog geen drie maanden vertrekt hij weer.

Op het einde van de achttiende eeuw werd het verval en de toestand van de gebouwen in de stad gemeten door het tellen van het aantal gierzwaluwen. Zij maken immers hun nest in bestaande holten en spleten, onder kapotte dakpannen of in een opening langs de dakgoot. Hoe meer gaten en hoe meer verval, hoe meer nesten. Er moest dus tijdig ingegrepen worden. Momenteel dreigen in veel steden en dorpen deze vogels te

verdwijnen omdat men alle gebouwen drastisch isoleert en alle openingen afdicht. Gelukkig vinden de dieren vooral in de oudere gebouwen nog plaats om een nest te maken.

Nestkasten

Maar het kan beter. In België heeft Natuurpunt Neerpelt, op initiatief van Hubert Lehaen, een project uitgewerkt om de nestgelegenheden uit te breiden met nestkasten. In 2001 kreeg het idee concrete vormen. Dankzij de financiële ondersteuning van de gemeente Neerpelt konden vijfenveertig speciale nestkasten gemaakt worden. In de buurt van de bestaande kolonies werden de kasten opgehangen met behulp van een hoogwerker. Het succes was groter dan verwacht. In de lente van 2002 hadden zes koppeltjes de nieuwe verblijfplaatsen al gevonden. Er waren dus redenen genoeg

om het aantal kasten uit te breiden. In 2003 werden nogmaals twintig kasten bijgehangen, ook buiten het centrum van Neerpelt. Op niet minder dan elf plaatsen brachten de oudervogels hun jongen groot.

Navolging

Dat dit succes aanstekelijk werkt, blijkt uit het feit dat de gemeente Peer het licht op groen heeft gezet voor een soortgelijk project. Er zijn tien nestkasten geplaatst aan het Armand Preudommuseum. In Overpelt werden in de gevels van het nieuwe ziekenhuis Noord-Limburg tien betonnen kasten ingebouwd en tegen de hoge gebouwen van het Technisch Instituut eveneens tien kasten. Maar natuurlijk vliegen er buiten Neerpelt, Overpelt en Peer ook gierzwaluwen. Daarom deze warme oproep om binnen uw gemeente ook mee te werken aan de uitbreiding van dit project.

Meer vragen? Neem gerust contact op Hubert Lehaen (+32) 011 - 64 42 94 of kijk op de site www.natuurpunt.be (natuureducatie/vogels/gierzwaluwproject). Ook in Nederland is men op dit gebied al actief. Bezoek ook eens www.gierzwaluw.com of www.vogelbescherming.nl of www.pz.nl/gierzwaluw.

Her(t)introductie in Kempen~Broek

Dit najaar wordt bij wijze van proef een beperkt aantal edelherten in het grensoverschrijdende landschap Kempen~Broek uitgezet. Door het onderzoeken van de bewegingen van de dieren enerzijds en de gevolgen van hun aanwezigheid anderzijds, moet de uiteindelijke beslissing in 2007 over de herintroductie van edelherten in dit gebied mogelijk worden.

Het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer van de Stichting Ark bereidt dit proefproject in Vlaanderen voor, in het kader van het Interregg-III-project Kempen~Broek. Het project gaat uit van de Vlaamse en Nederlandse provincies Limburg, de provincie Noord-Brabant en het ministerie van LNV.

Een woordje met... Frans Verstraeten

Frans Verstraeten is de directeur van de Belgische stichting Limburgs Landschap, een zusterorganisatie van Natuurpunt. Hoewel hij bescheiden van aard is, weet hij waarover hij

praat en wordt hij alomt gerespecteerd om zijn grote praktijkkennis. Zijn enthousiasme werkt aanstekelijk.

“Geloof in je dromen”

Eén groot natuurgebied in de grensstreek. (foto Stichting Limburgs Landschap (B))

Neem een kaart met de grensstreek van de beide Limburgen en Noord-Brabant. Leg daarop de eigendomskaarten van alle instanties, zowel openbare als particuliere, die natuurgebieden bezitten en beheren. Wat zie je? Een zo goed als aaneengesloten lint, dat de ene keer op Vlaams en dan weer op Nederlands gebied ligt. Die groene strook ook werkelijk in het terrein verwezenlijken, dat is de grote droom van de bevlogen Frans Verstraeten: “Je kunt op die manier één groot natuurgebied maken van meer dan 100.000 hectare”, zegt Frans en hij haalt er meteen de kaarten bij. “De groene massa is al aanwezig. Vanuit Eindhoven ben je via de heidegebieden en bossen zó in het Hageven/Plateaux. Een brede bosgordel strekt zich uit over de grensstreek met Hamont-Achel

en Budel. Via het moerassige Kempen~Broek in Bocholt en Weert kun je de grillige randen van het Kempische Plateau volgen tot aan het Nationaal Park de Hoge Kempen. Voor je het weet ben je in Lanaken, dat naadloos aansluit op de open ruimte van Wallonië met de Voerstreek als tussenstop. Je ziet maar, eigenlijk is het niet zo ver van Eindhoven tot in de Ardennen. En het is perfect realiseerbaar. Vanuit de Europese beschermingsgedachte is er al veel voor elkaar: Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en de vele natuurreservaten die de verschillende organisaties beheren.”

Edelherten

Stichting Limburgs Landschap werkt met Stichting Ark momenteel aan een herintroductieplan voor edelherten in het Stramp-rooierbroek en de Weerterbossen. Volgens Frans kan deze herintroductie helpen bij de ontsnippering van het gebied. Door de migratie van de dieren zullen de knelpunten aangeven worden. Ze vermijden open ruimten en verplaatsen zich via de bossen. Door op bepaalde plaatsen bewust bos aan te planten, kun je de verplaatsing van het wild enigszins sturen. Barrières zoals

kanalen zullen van in- en uitstapplaatsen voorzien moeten worden. Ecoducten en -tunnels moeten over en onder de drukste wegen aangelegd worden. Uiteraard profiteren de kleine dieren ook van deze doorgangen.

Is landbouw een probleem? Frans: “Niet echt. Landbouwactiviteiten kunnen perfect in deze zone, mits aangepast. De grootschaligheid moet teruggedrongen worden en op die manier is het zelfs een meerwaarde. Het herstellen van poelen en andere kleine landschapselementen moet dan weer de omstandigheden voor de kleinere dieren bevorderen. Het uiteindelijke resultaat is een enorm gevarieerd landschap met heiden, bossen, vennen, beekdalen, grindgroeven en ... landbouw.”

Samenwerken over de grenzen

“Eigenlijk werken we nog veel te weinig samen”, stelt Frans. “Zo hebben we vlinder- en vogelatlassen die zich beperken tot de landsgrenzen. Maar voor de dieren zelf maakt het niets uit. Toch gaan we de goede richting in en merk je dat een kwetsbare soort als de grote weerschijnvlinder het zeer goed doet. Misschien is het in Nederland allemaal wat scherper afgebakend en is het in Vlaanderen niet altijd even duidelijk wat natuur is en wat niet ... we zullen met alle partijen moeten samenwerken voor het behoud van onze natuur. En dan het liefst met één groot gebied van 100.000 hectare.”

Frans Verstraeten zou graag Frank Raemakers, inventariseerder van diverse insectensoorten in de regio Weert, willen aanwijzen voor het volgende interview.

Edelherten op proef terug.
(foto Theo van den Berkmortel)